

TELEGRAFUL ROMÂN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septe-
mana: joi'a si Duminica. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditura
foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani
gata, prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiul prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr 42. ANULU XII.

Sabiu, in 28 Maiu 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litere
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s.
pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

„Concordia“ aduce funest'a scire, ca natiu-
nea româna a mai perdutu pre unulu din cei mai demni
si mai devotati fii ai sei: pre

Simeonu Barnuti,

care reposa in 16ta Maiu a. c. in Boccea româna.
O natiune jelesce mörtea lui.

In veci pomenirea ta!

Anonciu.

Amesuratu conclusului adusu in siedinti'a II. a adunärei
generale a Asociatiunei transsilvane, tinute la Blasiu in 8
Septembre c. n. 1863 p. 36, adunarea generala a Asociatiu-
nei transsilvane pe anulu 1864ta se va tine la Hatiegu in 1
Augustu dupa calendariulu nou, a. c.

Ceea ce prin acest'a, in sensulu §-lui 25 din statutele
Asociatiunei, se aduce la cunoscinti'a publica. *)

Dela presidiulu Asociatiunei transsilvane pentru lite-
ratur'a româna si cultur'a poporului românu.

Sabiu in 7 Iuniu c. n. 1864. T. Cipariu m. p.
Vice-presedinte.

Ioanne V. Russu m. p.
Secretariu II.

Diet'a transsilvana.

Siedinti'a din 22 Maiu (3 Iuniu) 1864.

Luandu firulu raportulu nostru despre acesta siedintia,
comunicamu in cele urmatore si proiectulu seu mai bine di-
cendu proiectele comisiunei pentru tribunalulu supremu trans-
silvanu; caci langa majoritatea comisiunei se formase si o mi-
noritate, care adusesse unu proiectu independente. Proiectulu
majoritatii este urmatoriulu:

Proiectu de lege

despre infiintiarea si organisarea unui tribunalu supremu
pentru Marele Principatu Transsilvania.

§ 1. Pentru cuprinsulu Marelui Principatu alu Trans-
silvaniei se infiintieza unu tribunalu supremu de justitia cu
titulu: „R. tribunalu supremu alu Transsilvaniei“ care -si va
ave scaunulu seu oficiale in locul unde va fi guvernulu r. trans-
silvanu.

§ 2. Acestu tribunalu va consiste din unu presedinte,
din consilarii cati voru fi de trebuintia, si din personalulu
care va fi de lipsa pentru ajutorintia si manipuliatiune.

Denumirea presedintelui si a consiliarilor e rezervata
Maiestatei Sele.

§ 3. Tote posturile se voru conferi numai transsilva-
neniloru.

§ 4. Tribunalulu supremu va decide ca foru alu treilea si
din urma in tote trebile urbariali asemnate procesurei judecatoresci,
in cari s'a decisu in forulu alu doilea, incatu permitu pres-
criptele ce suntu in vigore, remedie legali in contr'a deci-
siuniloru lui.

§ 5. In cause penali va decide tribunalulu supremu ca
foru alu treilea, despre tote casurile penali asemnate procesu-
rei judecatoresci, cari voru ajunge la elu in conformitate cu pre-
scriptele procesuali ce esistu.

§ 6. Afara de acest'a va mai decide tribunalulu supremu
despre propuneri si cereri de delegatiune, de cate ori va fi
vorbu in cause penali de delegatiunea unui tribunalu ordinariu

*) Celelalte Jurnale române inca suntu rogate a publica in colo-
nele sale acestu anonciu.

in locul tribunalulu urbanu speciale ce e competente in ca-
surile §-lui 10 lit. a. din regulamentulu procesulu penale;
precum si despre plانسori in contr'a delegatiunei altui judetiu in
loculu celui competente, dispusa de catra forulu alu doilea.

§ 7. Despre delegarea altui judetiu in locul unui ju-
detiu transsilvanu ori din contra, mai incolo despre contro-
versie de competentia, candu numai unulu din judetiile ce suntu
in contraversia e transsilvanu si respectivele curti apelative nu
se potu uni, ori candu se nasce contraversia intre curtea a-
pelativa din Transsilvania si intre un'a din altu locu despre
competinti'a loru propria, va decide tribunalulu supremu
transsilvanu in cointelegere cu forulu supremu judetiale alu
celuialtu judetiu respectivu.

Nepotendu-se uni cele doue tribunale supreme, va decide
Maiestatea Sea, facendu-i-se propunere din partea respective-
loru dicasterie aulice de justitia.

§ 8. Despre conflicte de competentia intre autoritatiile
judeciali si politice, va decide tribunalulu supremu intr'unu
senatu miestu, a carui compunere o determina § 13.

§ 9. Tribunalulu supremu va decide despre plانسori de
sindicatu in contr'a lucrâriloru oficiöse ale membriloru sei pro-
pri si in contr'a lucrâriloru oficiöse ale forulu alu doilea
seu ale membriloru lui, mai incolo despre recourse in contr'a
decisiuniloru, pe cari le-a facutu forulu alu doilea asup'a
plansoriloru de sindicatu.

§ 10. Fiindu postitu tribunalulu supremu de cancellariulu
aulicu, i-si va da parerea pretinsa in privinti'a emiterii de legi
ori a modificärei acelor'a.

Elu inse e si indreptatitu sa faca cancelarulul aulicu pro-
puneri de sine statatöre pentru emiteria de legi ori modifi-
carea loru

§ 11. Tribunalulu supremu va fi condusu de presedinte,
si fiindu acest'a absinte ori impededatu, de substitutulu lui
denumitu spre acestu scopu.

§ 12. Tribunalulu supremu va pertracta si decide de re-
gula despre afacerile, cari cadu in sfer'a lui de activitate, in-
tr'unu senatu de siese judecatori si unu presedinte.

Pentru senatele plenari constatöre din toti consilarii si
presedintele suntu rezervate urmatorele:

a) Tote cauzele personali si disciplinari, incatu cadu a-
cestea in sfer'a de activitate a supremei curti apelative.

b) Tote opiniunile si propunerile ce se voru da in pri-
vinti'a legislativa.

c) Procesele criminali, candu are sa se decida pedeps'a
de mörte.

d) Revisiunile in contr'a, sentintieloru civili consumatöre,
candu va fi sa se decida in privinti'a admiterii loru.

e) Declariatiunile de mörte spre scopu de recasatorire.

§ 13. In casulu candu va fi a se decide despre unu
conflictu de competentia intre autoritatiile politice si judiciale
ale Transsilvaniei, precum si in cause urbariali, voru inträ de
votanti in locul a trei judi de ai tribunalulu supremu, totu
atati membrii ai guvernulu r. transsilvanu.

§ 14. Limb'a afaceriloru tribunalulu supremu, se va
indrepta dupa dispusetiunile generali, cari se voru face prin
o lege speciale despre intrebuintiarea celoru trei limbi ale
tierii in comunicatiunea publica oficiösa.

§ 15. Tote espeditiunile tribunalulu supremu se voru
provede cu inscriptiunea: „r. tribunalu supremu alu Trans-
silvaniei“ si se voru subscrie de presedinte ori de substi-
tutulu lui.

Sentintiele voru porta inscriptiunea: „In numele Maie-
statei Sele c. r. Apostolice, Marelui Principe alu Transsil-
vaniei si Comite alu Secuiloru“, si afara de subscrierea mai
susu numita, se voru subscrie de unu votantu.

§ 16. Sigilulu tribunalulu supremu de justitia va porta

vulturele c. r. dimpreuna cu insemnulu Transsilvaniei și cu cercuscieri: „Sigillum regii supremi Tribunalis Magni Principatus Transsilvaniae.”

* 17. Sfer'a de activitate a tribunalului supremu in cause personale și disciplinari, organizarea lui interna și regulamentul lucrărilor lui, precum și relațiunea lui catra Cancelari'a aulica transsilvana se va regulă pe calea ordinațiilor.

Ear proiectulu minorității este celu urmatoriu:

Votulu

minorității comisiunei pentru r. proiectu alu regimului despre infiintarea și organizarea unei supreme curți apelative pentru Marele Principatu Transsilvania.

Invoita pe deplinu principialmente cu principiulu unei separări executate strictu a justitiei de administratiune in toate și mai alesu in instantia suprema, din care porcede proiectulu regimului, minoritatea comisiunei inca votiseaza cu majoritatea in privinta infiintării unei supreme curți apelative de sine statatoare pentru patria noastră, avendu in vedere dreptulu de statu positivu transsilvanu (P. III. a Diplomei imperatesci din 20 Octobrie 1860) și dorintiele majorității locuitorilor.

Minoritatea in sa se abate dela majoritate in privinta alegerii locului de resedinta a acestui tribunalu supremu, și propune in conformitate cu § 1 din proiectulu regimului, ca scaunulu oficialu sa se defiga in resedinta imperatesca din Vienn'a, pentruca intentiunea generala a poporului ascepta decisiunea din urma chiaru și ceajudecatorésca dela principele tieriei ori celu puțin din apropierea lui dea dreptulu, și pentruca mai incolo pentru scaunulu oficialu in resedinta imperatesca vorbesce dreptulu istoricu și starea factica a tuturor periódeloru istoriei transsilvane până la rescriptulu imperatescu din 31 Martiu 1861, afaranumai de intervale foarte scurte (Trip. p. III. t. 2. §. 3 și C. C. p. II. t. 1 a. 1 §. XI. a. 4 §. XI. a. 4 §. XI. și a. 5 §. XI.) și pentruca in urma cea mai posibila independinta a judecatorilor supremi se pare a fi pastrata numai prin transferirea instantiei supreme in altu locu afara de tiera, prin urmare afara de influintiarea de a dreptulu a patimeloru natiionali.

Minoritatea nu se poate alatură mai incolo lângă schimbările întreprinse de majoritate in § 4, 6, 7, 9 și 13 din proiectulu regimului, cari sunt calculate pe desfiintarea curției apelative sasesci, pentruca mai întâiu la organizarea instantiei a trei'a nu se poate lua ocaziune numai cam asiă spre regularea instantiei a două, pentruca ea crede, ca la organizarea supremei curți apelative nu se poate porcede decâtu numai din starea factica presenta și sa nu se faca o lege pe viitoriu pentru organisme, ce e cu putinta ca se voru face in viitoriu; pentruca mai incolo din tempulu privilegiulu Andreanu din 1224 (ipsos nullus iudicet nisi Nos vel Comes Cibiniensis si nec eos etiam aliquis ad praesentiam nostram citare praesumat, nisi causa coram suo iudice non possit terminari) până la rescriptulu imperatescu din 4 Noembrie 1862, prin care s'a aprobatu pré gratiosu infiintarea unei curți apelative permanente pentru tiera Sasiloru, nu s'a impunatu nece odata constituționalmente dreptulu de jurisdictiune alu natiunei sasesci între marginile tieriei Sasiloru și între terminii dreptulu supremu de justitia a principelui tieriei, și pentruca in urma, desfiintarea acestei curți apelative nu se tine de competinta dietei, ci se poate dispune singuru și numai de către universitatea natiunei sasesci pre lângă sanctiunarea principelui tieriei.

Minoritatea propune din contra, că

in § 6 lit. a, pag. 2 s. 2 sa se îndrepteze erorea de tipariu „propriu” in „unu” și

totu acolo S. 6, 7, 8 sa se faca schimbarea corespundătoare faptei, cumca in prezentu pentru casurile specificate in § 10 lit. a, din reg. proc. penale competenteadeca: magistratulu din Sabiu și tribunalulu penale din Muresiu-Vasiarheiu și sa se puna in locu da „... tribunalului competente speciale” „a... tribunaleloru competinti speciali”, mai incolo că in § 10 s. 2—5 sa se faca stilizarea mai corespundătoare demnității și pusetiunei supremei curți apelative, a tieriei adeca: in privinta emiterii ori modificării de legi sa se dica „propune” in locu de „are sa propuna.”

Stilizarea și modificarea § 12 din proiectulu regimului in raportulu majorității s'a facutu in întielegere cu minoritatea.

Pe lângă aceste îndreptări de textu și propuneri recomanda minoritatea proiectulu regimului spre acceptare neschimbata.

Sabiu in 19. Decembrie 1863.

Iosefu Trausch m. p., regalistu. Eduard Herbert m. p., deputatu. Augustu Lassell m. p., depu-

tatu. Ioann Brecht m. p., deputatu. Salmen m. p.)*

Dr. Trauschensfels m. p., referintele minorității.

Pe candu referintele comisiunei Dr. Maioru se marginesce pe lângă a ceti simplu raportulu tipariu alu comisiunei, pe atunci referintele minorității Dr. Eugenu de Trauschensfels citește unu raportu estinsu, meritoriu, documentatu prin multe date istorice, și intreruptu mai adeseori de acclamatii din centru. Referintele minorității incheia cu aceea, ca de si sunt diferentie mai cu sēma in două puncte între majoritatea și minoritatea comitetului, totusi densulu spera, ca aceste două puncte diferentiale voru fi numai că cele două camere ale inimei, cari amendoué servescu aceluasi scopu: curatirei sângelui.

Inscrisi sunt pentru desbaterea generala: Br. Salmen, Koronka, G. Maniu, Mog'a și Puscariu. Br. Salmen, fiindu bolnavu pe tempulu sedintieloru comitetului, nu si-a potutu desfășura parerile sele in acel'a; dar si-a rezervatu dreptulu de a le desfășura in dieta. Esinti'a propunerii lui e: ca de ore ce diet'a a recunoscutu odata unitatea imperiului, ea nu poate crea acumu unu tribunalu propriu transsilvanu; dar nici de lucru n'aru ave destulu unu atare tribunalu, de orece densulu scie din praxa, ca la „Oberster Gerichtshof” in Vienn'a erau 4 transsilvaneni, din cari numai trei erau ocupati cu lucruri judiciare transsilvane, ear alu 4-lea se întrebuintă la cele ungare. Déca in sa aru fi a se crea o judecatoria suprema transsilvana, aceea dupa decisiunile legii aru trebui sa aiba celu puțin 10, ba pentru aducerea de sentintie de morte 15 judecatori, pre cari Transsilvania nici ca aru fi in stare a-i plăti dupa cuviinta: de aceea propune, a rogă pe Maiestatea Sea, că ori sa se creeze o curte apelativa generala austriaca dupa diplom'a din 20 Octobrie 1860, ori apoi sa se infiinteze unu tribunalu supremu transsilvanu deosebitu. (Ici colea in centru: Bravo!)

Presedintele face atentupre oratorulu, ca in desbaterea generala se potu aduce numai propuneri de reieptare ori de amanare, ear modificările se admitu numai la desbaterea speciala. (Bine! Helyes!)

G. Manu, dupa o introducere lunga neesentiala, in carea se mira de propunerea lui Salmen, aflandu intrensa opositiune in contra proiectulu regimului, espune, ca aveă de cugetu a starui, că organizarea tribunalului supremu sa se amâne până la organizarea judecatorieloru inferioare; dar acumu de ore ce natiunea româna este inarticulata și guvernulu Maiestatei Sale au aretatu atât'a incredere către dieta, nu se cade, că noi sa respondemu cu neincredere, ci sa priimimu proiectulu regimului, in care densulu din parte-si afla mai multa multumire de către intr'alu minorității său alu lui Salmen. Pentru ilustrarea stărei cei rele a justitiei de josu aduce dreptu esemplu comitatulu Solnocului din launtru și alu Dobăcei.

Koronka renuncia la cuventulu ce-lu ceruse la inceputulu sedintiei.

Mog'a in cuventu mai lungu desfășura trebuinta de a se desface justitia de administratiune, și totu camu din acele-si motive că si Manu partinesce proiectulu regimului, rezervandu-si că si acel'a a face amendemente la desbaterea speciala.

Puscariu renuncia la cuventu.

Schuler-Libloy partinesce in cuventu mai lungu proiectulu regimului, argumentandu cu istoria a mâna, ca judecatori'a suprema mai nainte eră in mână monarchului că a instantiei celei din urma; acest'a in sa, ascultandu la geniulu tempului, impartiesce facultatea acest'a cu poporele sale, rezervandu pentru sine numai sentintiele asupra vietiei și mortii. De altmintealea și densulu, că si antevorbitorii, si-reserva dreptulu de a aduce amendemente la desbaterea speciala.

Vlass'a inca aru fi doritu, că si Manu și Mog'a, că regimulu sa se fia luat dupa logic'a lucrurilor și sa fia porcesu la organizarea justitiei de josu in susu, dar in fine se poate impacă si cu acest'a procedere a regimului, fiindu convinsu, ca acel'a au avutu inaintea ochiloru binele și fericirea patriei. Dintr'alte mai fericitu s'aru crede, déca i-ar succede a combină proiectulu regimului cu proiectulu comisiunei, și-si reserva dreptulu de a vorbi la desbaterea speciala.

Conrad Schmidt se vede in positiunea unui corabieriu, care a visatu de fortuni și viscole infricosiate, și desceptandu-se vede tempulu celu mai frumosu și ventulu celu mai favoritoriu. Cu parerea lui Manu, că candu proiectulu minorității si alu lui Salmen aru fi opositiuni in contra regimului, nu se poate impacă, nefiindu adeverata acesta presupunere; din contra si densulu priimesce proiectulu regimului

*) Pre lângă rezervarea de a face alta propunere.

vediindu in elu unu adeveratu progresu, adeca desfacerea justitiei de administratiune, si-lu partinesce cu atât'a mai ver-tosu, căci deca aru fi fostu sa se organizeze mai antăiu justiti'a inferiōra, precumu dorira antevorbitorii, si precumu do-resce si elu insusi: atunci mai nainte trebuia sa se faca impar-tirea tiei in cercuri, că pe bas'a acestor'a sa se organizeze si ju-stiti'a, pe candu astfeliu terenulu e datu.—Cerendu-se inchiderea desbaterei generale si a siedintiei, Presiedintele comunica re-sultatulu alegeriloru in comitetulu drumulu feratu, in care s'au alesu: Alduleanu cu 81, Hanni'a, Koronka, Rannicher si O-berbert cu câte 79, Macedon Popu cu 78, Michael Binder cu 77, Maager cu 76, Lazar cu 75, Dr. Ratiu cu 70, Mog'a cu 64, Iosifu Siuluti cu 63, Lassel cu 48, Budacker cu 47 voturi. Comissiunea acést'a se va aduná in diu'a urmatore la 9 ore dimineti'a, spre a se constitui.

Siedinti'a din 23 Maiu (4 Iuniu) 1864.

Dupa cetirea si verificarea protocolulu, presiedintele da spre cetire o harthia, prin carea deputatulu Nicol'a din cause urginti cere de nou concedia pe 20 de dile, adaugendu, ca actulu acést'a, candu i s'aru refusa rogarea, are se privi totu deodata cá actu de dimissiuare.

Negruti u constateaza, ca multi deputati absenteaza fara causa de ajunsu, si staruiesce a se dá concedia chiaru numai la casuri de bóle si de nepotintie absolute.

Gaitanu apera absentarea lui Nicol'a, care pana tardiu in Februariu au fostu ocupatu intr'unu comitetu dietalu in Sabiiu, apoi s'a pregatitu pentru censur'a advocatiale, carea au si depus'o in 7 Aprile; de aceea partinesce rogarea lui Nicol'a.

Mog'a sprijinesce pre Gaitanu, si concedi'a ceruta se da. Românii din comun'a Tiapu, $\frac{2}{3}$ a locuitorimeii protestéza prin o harthia substernuta prin Negruti in contra tendintieloru conlocuitoriloru sei Sasi, de a se anectá comun'a lorú lánge scaunimea sasésca. Se predá comitetulu de petitiuni.

Presiedintele comunica, ca comitetulu pentru dru-mulu de feru s'a constituitu, alegendu presiedinte pre Alduleanu, substitutu pre Koronka, referinte pre Maager si nota-tiu pe Budaker.

Trecendu-se acum la ordinea dilei, titlulu din proiectulu comitetulu se priimesce neschimbatu.

La § 1. ia cuventu Eduardu Herbert si espune in cu-ventu mai lungu, intreruptu adeseori de ilaritatea casei, ca nu e nici pentru proiectulu regimulu, nici pentru alu comitetulu, si astfeliu propune a se dice: Activitatea c. r. curti casative din Vienn'a, normata prin imp. patentu din 7 Augustu 1850 Nr. 325, F. l. I. din anulu 1850, apoi prin p. n. scrisori de ca-binetu din 31 Decembre 1851 Nr. 4 F. l. I. din anulu 1852, apoi prin ordinatiunea imp. din 27 Maiu 1852 Nr. 121 F. l. I. din 1852, in fine prin ordinatiunea imp. din 1 Martiu 1852 Nr. 55 F. l. I. din anulu 1852 — sa se estinda si asupr'a marelui principatu alu Transsilvaniei. — Propunato-rulu aretase in cuventulu seu intre altele si aceea, ca spesele unui tribunalu supremu deosebitu pentru Transsilvani'a s'aru urcá la 100,000 fl. pe anu, pecandu contopindu-se cu tribu-nalulu supremu alu tieriloru dincolo de Lait'a s'aru reduce mai numai la jumetate.

O mica desbatere in privinti'a aceea, ca sa se cetésca si cialalti §§. ai proiectulu lui Herbert, ori nu? dupa o scurta dar via discussiune intre C. Schmidt, M. Binder si pre-siedintele, care din urma se vede nevoitu a infruntá pre celu de alu doilea pentru espressiuni vatematōre, se termina cu a-acea, ca pentru informatiune se cetesce totu proiectulu lui Herbert.

(Va urmá.)

Sabiiu in 26 Maiu. (Felurite.) De 3 dile decurgu a-cumu desbaterile dietale asupr'a unui paragrafu. Ne mirámu si nu prea, de acést'a lupta cerbicōsa; căci Românii vedemu ca staruiescu toti pentru resiedinti'a tribunalulu supremu aici in Transsilvani'a, Sasi iar toti pentru transpunerea lui la Vienn'a; tertium non datur. Lupt'a se póte finí numai cu invingere de o parte si cu perdere de alt'a, máne credemu ca va veni la votare, si atunci vomu vedé resultatulu. (Vedi: Mai nou. Red.)— Alátura cu lupt'a pentru tribunalulu supremu decurge lupt'a pentru drumulu de feru, respective pentru pro-punerile lui Maager, pre care nainte de toti si de tōte le combate séu mai bine dicendu cēca a le combate „Herm. Ztg.“, etc. carea cu aceste ocațiuni nu se póte suferi a nu imbalá, dupa vechiulu seu obicei, si pre Romani'a. Trebuie sa constatámu tristulu faptu, ca acést'a fóia imbetranita in pe-cate iar jóca rolulu seu cu cinismu innoitu; intr'aceea Ro-mani'a preste astfeliu de barfele firesce trece la ordinea dilei fapteloru sele. — Comitetulu Associatiunei a tinutu eri sie-dinti'a lunaria; protocolulu in nr. venitoriu.

Din Banatu. Din cerculu Boccei 20 Maiu.

(Continuare si capetu din nr. 39 si 40.)

Si pre lánge tōta nedrept'a, nelegiuit'a si tiranic'a acést'a por-tare a judelui comunalu, care de tōte midilōcele se folosesce spre terorizarea credinciosiloru bisericeii greco-orientale, densulu totu se sustine in postulu seu, pentru-ca e temere: ca depunendu-se din diregatori'a sea, ómenii se voru întorce iarasi la biseri-c'a s'a de mai nainte.

Pe lánge cele 90 familii remase statornice in credinti'a s'a cu privilegiulu constatarei s'au dechiaratu inca vre-o 80 fami-lii: ca ele cu nedreptu si fara scirea lorú s'au inscrisu in nu-merulu celoru trecuti la biserica greco-catolica, deórece n'au avutu nici candu intentiune de a-si parasí credinti'a bise-ric'a s'a. Afara de acést'a o parte mare a femeiloru si prun-ciloru celoru inscrisi spre trecere la biserica greco-catolica s'au dechiaratu, ca nu vréu sa scie nimic'a despre trecerea barbatiloru sei la alta biserica, ci vréu sa remána si mai de-parte in credinti'a s'a de pana aci. Acést'a ne slujesce de nóua dovada, cu ce pripela se procede la conscrierea celoru ce se insinua spre trecere la biserica greco-catolica, si cum in atari conscrieri vinu si atari ómeni inainte cari traiescu si voiescu si mai departe a traí in pace si in linisce, in cre-dinti'a si biserica s'a stramosiésca. Procederea acést'a obser-vata mai pretutindenea din partea greco-catoliciloru n'are alt'a de scopu, decâtu de a demústrá lumei aplecarea poporulu ro-mánu spre imbratásiarea religiunei greco-catolice, si prin a-cést'a a aruncá unu velu preste machinările, care se punu in lucrare, spre a rumpe pre Románi de cátra biserica greco-ori-entală. Veni-va tempulu, candu cele ce se punu astadi in lucrare de cátra fratii nostri de unu sánge spre aducerea Ro-mániloru la apostasia dela biserica s'a, voru esi la lumina, si lumea va reprobá cu totu despretiulu vilele midilōce, care se intrebuintéza spre demoralisarea simtiului religiosu alu Romá-niloru de religia greco-orientala. Si ce póte fi altulu resultatulu demoralisarei acesteia, decâtu decaderea morala si intelectuala a poporulu nostru si rempingerea lui din veaculu culturai si alu luminarei in vécurile demultu trecute ale intunerecu-lui! Ne dóre a spune acést'a, pentruca n'amu fostu in stare a presupune la fratii nostri de unu sánge atât'a nepa-sare pentru binele poporulu seu. Lasámu istoriei, sa cum-panésca faptele acestea, éra noi dorerea nóstra o vomu a-scunde in adenculu animei nóstre, nutrindu speranti'a cumca va veni tempulu, candu si fratii nostri de unu sánge se voru convinge, ca midilōcele, care se intrebuintéza spre latirea re-ligiei greco-catolice, nu suntu acelea, din care sa póta resul-tá fericirea poporulu nostru. —

Reculegendu datele constatate, potemu luá numerulu a-proximativu alu celoru ce au remasu credintiosi religiunei si bisericeii greco-orientale in Ramn'a intre 1100 pana la 1600 de suflete, cari prin volnic'a procedere a diragatoriei comita-tense din Lugosiu s'au lipsitu de orice mangaiere sufletésca in dilele mariloru serbatori ale Pasciloru, menite de insusi Mantuitoriulu lumei de a ne bucurá si a ne veselí intr'ensele.

Toemai candu incheiamu acestea, ne vine scirea, cumca greco-catolicii, neindestulati cu resultatulu comissiei constata-tōre, au cerutu o superrevisia a constatarei comissiuale, avendu speranti'a, cumca din superrevisiunea acést'a va esi unu resul-tatu mai bunu pentru densii. Nu vomu întârdiá si resulta-tulu acestei superrevisiuni a-lu aduce la cunoscinti'a publiculu. —

Varietáti si noutáti de di.

(Neerologu.) Din sciri private audimu trist'a novela, ca P. Protopopu alu Lupsiei, Absolonu Popoviciu a re-posatu. —

(Baniantici.) Din Banatu ni se scrie, ca in comun'a serbésca Serb-Ittebe „in Comitatu Torontalu unu saténu sapandu unu siantiu in giurulu casei sale, la vreo 4 urme in pamentu au aflatu o óla acoperita cu o caramida subtire, si intr'ensa mai multe dieci de numi de argintu curatu in ma-rimea cruceriloru noi, si inca de pe tempulu colonisarei Da-ciei prin Imperatulu Traianu si a succesoriloru lui. — Din a-cei numi se afla cá vreo 30 la D. Advocatu Mihailu Pa-nics; referintele nostru a vediutu la D-sea numai 5 numi: unulu cu fatia si inscriptiunea Cesarulu „Trajanus Hadrianus“, altulu cu a lui „Caesar Aurelianus“ alu 3-lea cu a lui „Anto-ninus pius“, alu 4 cu a lui Faustinus Augustus, alu 5 Fau-stina pia, — earu din dreptu cu inscriptiunea si tipulu Junei, cara de triumfu si alti Diei, — cialalti numi, ce n'au fostu la densulu, au fetiele altoru imperati si diei ai Romaniloru vechi. Déca vreunu amatoriu de numismatica, sau ingrijitorii de musee séu vreunu patriotu din principatele unite aru dori sa le cumpere, se póte adresá cátra Domnia sea in comun'a mai susu numita „Serb-Ittebe.

Principatele române unite.

Diu'a de 21 Maiu, diu'a onomasticeii Dómei Românilor, diu'a în carea imperatés'a Elen'a au aflatu crucea Domnului, a fostu pentru Romani'a în adevéru o di mare si natiunala. Ea s'a începutu cu bubuitulu tunurilor de diminétia; cerulu celu mai serinu si tempulu celu mai frumusu favoriau serbatórea cea marétia, în carea érá sa se aduca la cunoscint'a Domnitorului vointi'a tierei, rezultatulu plebiscitului. Tóta încercarea nóstra de a descrie diu'a acést'a dupa cele citite prin diuarele fratiloru transcarpatini, aru fi numai o schizza palida pelânga tabloululu celu viu, ce ni-lu dà „Bucimulu.“ Noi renunçiamu la cuventu în favórea si onórea lui.

„Dela palatu pâna la Mitropolia, dice „Bucimulu“, unu poporu în serbatóre, întiesatu pe marginile drumului, prin usile si ferestrele pravalieror, pe ferestrele fia-cârui etagiu si pe strasine, infatisia unu aspectu imposantu. Tóte pietiele erau pline de poporu, si délulu Mitropoliei semená cu unu munte alcatuitu de ómeni.

Aceesi espressiune în femei si barbati, în copilasi si în gârbovi; pareá ca-si dîcu unii altor'a, cei d'antâiu: O sa avemu o patria, si cei de alu doilea, o sa lasámu o patria. Dela palatu si pâna în catedrala se desfasiurau dóne trâmbe de soldati, mândri de serbatórea ce erau chiamati sa împodobésca. Pe la 10¹/₂ óre, unu detasiamentu de gendarmi, prefectulu capitalei, commendantele militariu alu capít lei si apoi unu plotonu de lánçieri desceptá cu trecátulu loru lumea asceptánda, si Domnitoriulu Românilor, calare, singuru, veselu, treceá la catedrala; dupa Mari'a Sea, la o distantia, totu statu—maiorulu splendidu si apoi trei plotóne de lánçieri. În catedrale Mari'a Sea a fostu priimitu de SS. Mitropolitulu în capulu clerului. S'a cantatu unu Te-Deum si s'a cititu o rugaciune, pe care o vomu comunicá lectoriloru nostri. Preste o óra, în aceesi renduiéla, Suveranulu se întorceá la palatu. Urárilu prelungea pe amendóne pártile ulitioru o singura voce, care pareá innulu inaltiatu din anim'a natiunei la Creatoriu. Calulu Domnitoriulu mergeá pe buchetele aruncate de pe la tóte ferestrele din tóte etagiele, si dintre cele ce cadeau pe calu, Principele afabile le aruncá cu mân'a lui pe la ferestrele încarcate de dame. Cá sa-si faca cineva o idea despre întiesarea lumei pe amendóne laturile ulitioru, dela pavagiu pâna la strésine — sa-si inchipuiésca unu teatru plinu, dela parteru pâna la galerii, si va avé o idea justa de aspectulu ulitioru dela palatu pâna la mitropolia. Prin tóte pietiele si de pela tóte bisericile sunau fanfarele si resunau clopotele.

Preste o jumetate de óra, salve de tunuri anuntiau plecarea plebiscitului dela Mitropolia, si clopotele, acum amestecate cu fanfarele musicor, erau solemne si infiorátore totdeodata. Ele anuntiau trecerea încarnárei vointiei poporului. Siese carete domnesci de gala, — în cea d'antâiu Présanti'a sea mitropolitulu Romaniei cu primulu presiedinte alu inaltei curti de casatiune, si în celelalte cialalti membri ai inaltei comissiuni ad-hoc, — aduceau, pe o perna mare de catifea rosia, mandatulu celu mare de plenipotintia, pe care natiunea-lu tramiteá Alesulu ei.

Noi nu amu avé sa dicemu altu-ceva ómeniloru din 1848, coalisati cu reactionarii cei clasici, decâtu numai aceste cuvinte: În timpulu boieriloru, asemenea solemnitáti, într'unu asemenea triumfu, pe o asemenea perina de catifea rosia, în loculu plebiscitului poporului románu, se aducea Domnului firmanurile; séu se duceau cheile cetátii, pânea si sarea, înainte invasiuniloru rusesci, turcesci séu austriace, totu de cátra Mitropolitulu tierei, cu códa de boieri.

Preste unu quartu de óra Principele, precesu si urmatu de Statu-maiorulu seu, traversándu sal'a tronului, — unde erau tóte corpurile Statului în mare tinuta si asiediate în ordine de cátra siefulu ceremonialulu curti, — s'a asiediatu pe tronulu seu. Mitropolitulu inaintá spre tronul si oferi Mariei Sele plebiscitulu, citindu aceste cuvinte:

MARIA T'A!

„Depunemu în mânele Inaltímei Tele actulu solemne, plebiscitulu din 2 Maiu, prin care poporulu Románu ascultandu vocea Mariei Tele, care-lu chiama la egalitate si libertate, a sanctiunatu inca odata maretulu seu faptu din 5 si 24 Ianuariu 1859.

„Mari'a T'a! sperantiele acestui poporu se concentra în Mari'a Vóstra; cáci istori'a lui i spune, ca precum din principii sei, unii l'au liberatu de sclavagiu, altii i-au datu gloria militaria, totu astfelu si Mari'a T'a lu vei conduce pe calea dreptátii, la egáitate, libertate si gloria natiunale.

„Sa trairi Mari'a Vóstra! Sa traiésca Romani'a!

Mari'a Sea-lu priimi si respunse:

Pré Sânte Parinte si Domnilor!

„Imi este fórté greu a ve ascunde emotiunea ce simtíescu, primindu din mânele DVóstre rostirea vointiei Natiunei. Acésta manifestatiune atât de vederata, atât de mare a Romaniei pentru persón'a Mea si pentru marile fapte ce avemu a seversí, Eu o priimescu cu bucuria si cu o legiuita mandria.

„Trebuie insa sa ve marturisescu, Domnilor. Eu nici ca me indoiamu de rezultatulu votului natiunale.

„Facendu unu apelu cátra natiune, punendu tiér'a în positiune de a se rostí Ea insasi, Eu eramu incredintiatu ca tiér'a se va uní cu cugetárilu Mele, Eu eramu deplinu incredintiatu, ca bunulu seu simtiu, ca inteligintele seu patriotismu se voru grabi a ósendi patimele nesocotite, care de siése ani impédica desvoltarea fericirii publice. Astadi tiér'a a vorbitu, si Europ'a intréga aplauda, cum aplaudu si Eu, deplin'a si minunat'a ordine, cu care unu Statu de cinci millióne locuitori a indeplintu unu actu atât de solenelu.

„Primescu puterile estraordinarie, ce Romani'a Mi da prin mânele D-vóstre. Eu voi sci a Me aretá demnu de acésta incredere, facendu întrebuintiare de aceste poteri, numai pentru a organisé într'unu tipu solidu constitutiunea nóstra politica, si apoi impartindu-le cu ambele adunári prevédute de Statutu, si care în adevéru voru fi representatiunea natiunala a tierei.

„Votulu, ce D-vóstra Mi presintati, nu este numai legitimiatiunea actului din 2 Maiu. Elu este totodata si resplatirea necontentelor Mele staruintie pentru binele publicu si pentru emanciparea classelor impilate. Acestu actu este în ochii Mei cea mai puternica incuragiare, ce-Mi da tiér'a, pentru ca, dupa espressiunea D-vóstre si dupa dorinti'a Mea, sa conducu Romani'a pe calea dreptátii la egalitate, libertate, si gloria natiunala.

„Déca cu atâtea greutáti, ce amu intempínatu în trecut; déca cu tóte impededárilu, ce cu scopu vederatu s'au facutu pâna acumu guvernului Meu, Eu amu potutu realisá ce-va folositoriu, ce nu vomu poté noi dobândi, candu Domnulu si marile poteri ale Statului voru fi strinsi uniti prin o legatura statornica si leale?

„Acést'a este speranti'a Mea, présânte parinte si Domnilor. Acésta sperantia se va mplini, nu Me indoiescu, cu ajutoriulu provedintiei si cu impreuna lucrare a tutoru barbatiloru de bine.

„Eu Me razimu pe bun'aveintia a Augustei Curti Suzerane si a Inaltelor poteri garanti, pentru a indeplini mesurile mantuitórie, ce natiunea intréga a sanctiunatu. Ele pururea ni-au doveditu tóta îngrijirea loru, de câte-ori Romani'a si-a esprímatu dorintiele si trebuintiele sele. Si asta data, simpaticulu loru concursu nu ne va lipsi. Dupa ce Inaltele poteri au garantatu prin tractate solenele esistintia nóstra politica, ele cu aceesi bunavointia voru recunósce institutiunile, ce Alesulu tierei si vointi'a natiunei le-au judecatu cá neapérate pentru fericirea din launtru a Romaniei.

„Sa urámu dara cu tóte sperantiele nóstre acésta di binecuvéntata, care ne deschide unu nou viitoriu, si care asociéza într'unu tipu atât de fericitu cu numele Dómei, iubitei mele socie, un'a din datele cele mai însemnate ale istoriei nóstre.

„Sa traiésca Romani'a!“

Corpulu municipale alu capitalei citi apoi unu discursu, pe care-lu vomu comunicá lectoriloru în nr. viitoriu.

Unu electrismu parca plecá din anim'a Domnitoriului în tóte animele celoru presinti, — si avemu marturi pe toti acei'a, pe cari i-amu vedíutu noi plangendu. — Fisionomi'a cea aprinsa pâna acum a Alesului Românilor deveni palida si se idealisá cá divinitatea: „Domnilor, rostí Domnitoriulu „acum sa lasámu discursurile scrise si oficíali; sa ve vorbescu curatu romanesce: **Sa traiésca Romani'a!**“ si ardíandulu plebiscitulu în susu, adause cu o voce sigura si petrundiátore: „Cátu pentru mine, juru, ca astfelu cum au peritu suitorii mei a perandu drepturile tierei, voiú perí si Eu; nu voiú perí insa „pâna nu voiú sfársi tóte câte cuprinde acestu plebiscitu.“

Acestea a rostitu Domnitoriulu uitándu etichet'a în transportulu seu, si vorbindu în sinulu familiei.

Entusiasmulu nu a scosu decatu o singura voce în tóta sal'a: **Sa tralesci!**

Spuna altii cele ce s'au mai facutu, cáci celu ce scrie aceste linii, n'a mai vedíutu, n'a mai auditu nimic'a!“ —

Mai nou dela dieta. În siedinti'a de astadi (Mercuri) s'a votatu asup'a § 1. din proiectulu minoritátii si a majoritátii. Celu d'antâiu se reiepta cu 47 în contr'a a 40 voturi, ear celu de alu doilea se priimesce cu 47 contr'a 40 voturi. Români totí afara de doi— pentru proiectulu comitetului. —